

Başvuru Numarası : 2022/205
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.5.2022/10
Karar Numarası : 2022/295
Başvuran : Y. G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan fezlekedede delillerin karartılması sebebiyle ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulması talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuran dilekçesinde, Rize Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/... soruşturma sayılı dosyasında Rize Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan 15.01.2018 tarih ve 2018/... sayılı fezlekedede şüpheli hakkında toplanan delillerin karartıldığı ve hukuka aykırı işlem tesis edildiği gerekçesi ile Rize Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduğunu, 2021/... soruşturma numaralı dosyada Cumhuriyet Savcısının dosya üzerinden inceleme yaparak Rize Cumhuriyet Başsavcılığının 2017/... soruşturma sayılı dosyasında gerekli araştırmaların yapıldığı gerekçesi ile kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verdiğini ve bu kararıyla Rize'nin FETÖ yapılanmasının engellenmesinin önüne geçilmesine sebep olduğunu iddia ederek söz konusu fezlekenin iptalini; Rize Emniyet Müdürlüğündeki FETÖ yapılanması hakkında soruşturma başlatmayan Cumhuriyet savcısı hakkında gereğinin yapılmasını ve hukuka aykırı işlemlere sebep olan kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Hakimler Savcılar Kurulu*" başlıklı 159'uncu maddesi: " (...) *Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun ve diğer mevzuata (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar (...) Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir. (...)*" şeklindedir.

4. 6087 sayılı Hakimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nun 4'üncü maddesinde: " (...) *Aşağıdaki alt bentlerde belirtilen hakimler ve savcılar hariç olmak üzere, hakim ve savcıların görevlerini; kanun ve diğer mevzuata (hakimler için idari nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemek; görevlerinden dolayı veya ve görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırmak ve gerektiğinde haklarında*

inceleme ve soruşturma işlemlerini yürütmek (...)” Hakimler ve Savcılar Kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

5. 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 82'nci maddesine göre: *“Hakim ve savcıların görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hakim veya savcı eliyle yaptırılabilir. Soruşturma ile görevlendirilen hakim ve savcılar, adalet müfettişlerinin 101 inci maddedeki yetkilerini haizdirler.”*

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *“Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı”* başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: *“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.”* şeklinde hükme bağlanmıştır.

7. Mezkûr Kanun'un *“Başvurular”* başlıklı 17'nci maddesine göre: *“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”*

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *“Ön incelemenin yapılması”* başlıklı 48'inci maddesi: *“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı (...) yönlerinden incelenir.”* hükmünü haizdir.

9. Mezkûr Yönetmelik'in *“Gerekçeli kabul edilmezlik kararı”* başlıklı 67'nci maddesi: *“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”* şeklindedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuran dilekçesinde Rize Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından hazırlanan 15.01.2018 tarih ve 2018/... sayılı fezlekenin iptalini, Rize Emniyet Müdürlüğündeki FETÖ yapılanması hakkında soruşturma başlatmayan Cumhuriyet savcısı hakkında gereğinin yapılmasını ve hukuka aykırı işlemlere sebep olan kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmasını talep etmektedir.

13. Başvuranın 15.01.2018 tarihli ve 2018/... sayılı fezlekenin iptali talebi, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilemeyeceği tespit edilmiştir.

14. Başvuranın Cumhuriyet savcı ile ilgili talebi değerlendirildiğinde; hakim ve Cumhuriyet savcıları hakkında yapılacak inceleme ve soruşturmanın, Anayasa'nın 159'uncu maddesi ile Hakimler ve Savcılar Kanununda belirtilen usullere tabi olduğu; bu bağlamda hakim ve savcıların görevlerini kanun ve diğer mevzuata uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetlemenin; görevlerinden dolayı ve görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırarak, gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yürütmenin Hakimler ve Savcılar Kurulunun yetkisinde olduğu hüküm altına alınmıştır.

15. Öte yandan başvuranın hukuka aykırı işlemlere sebep olan kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulması talebine gelince, hukuksuz bir eyleme maruz kaldığını düşünen herkes emniyet müdürlüğüne veya doğrudan savcılık makamlarına suç duyurusunda bulunabilmektedir. Başvuranın ilgili kişiler hakkında yetkili makamlara suç duyurusunda bulunması mümkündür.

16. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte incelendiğinde; başvuranın Cumhuriyet savcısı hakkında Hakimler ve Savcılar Kuruluna şikayet başvurusunda bulunabileceği ve diğer kişiler hakkında adli makamlara suç duyurusunda bulunabileceği, fezlekenin iptali talebinin de Kurumun görev alanına girmediği, Kurumun görev alanına girmeyen başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 11.05.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

